

Budget 2026-2029 - 1. behandlingsbudgettet

25/6841 Åben Sag

Sagsgang

ØK, KB

Sagsfremstilling

I denne sag fremsendes årsbudgettet til 1. behandling.

Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Dansk Folkeparti og Danmarksdemokraterne har aftalt en budgetskitse for 2026-2029, som behandles af Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i henhold til budgetproceduren. Budgetskitsen er vedhæftet som bilag, samt oversigt over driftsændringer og anlæg.

I år opleves der særlige forhold omkring indtægterne, der er væsentlig lavere end forventet i budgetperioden. Det skyldes primært, at bloktilskuddet er væsentlig lavere i både 2026 og efterfølgende år. De væsentligste årsager er:

- at en række kommuner har en større stigning i indkomstskatter og selskabsskatter end Norddjurs Kommune, selvom vores skatteindtægter også stiger. Når andre kommuner har større indtægter fra selskabs- og indkomstskatter, bliver det samlede bloktilskud nedsat. Det giver en skævfordeling, som Norddjurs Kommune taber på.
- vi er færre borgere i Norddjurs end det var forventet sidste år, mens der samtidig er kommet flere til på landsplan. Færre borgere giver også lavere indtægter.
- En nedjustering af pris- og lønskøn, som også påvirker udgiftsside

Norddjurs Kommune er ikke alene om at opleve denne udvikling. Forvaltningen har været i kontakt med andre kommuner, hvor der også er oplevet store ændringer i forhold til forventningerne sidste år.

I den budgetskitse, der er indgået blandt flertallet i kommunalbestyrelsen, er der strukturel balance i 2026, mens det er aftalt at igangsætte analyser på tiltag, der kan bidrage med en langsigtet

tilpasning i overslagsårene, hvor der ikke er balance mellem indtægterne, og de samlede udgifter til drift, anlæg og afdrag.

Helt generelt stiger Norddjurs Kommunes indtægter ikke i samme takt som udgifterne. Det er ikke nyt - det billede har været kendt i flere år bl.a. fordi Norddjurs har nogle særlige tilskud pga. fald i befolkningen og tilskud til skattenedsættelse, som nedtrappes over årene. I det seneste vedtagne budget blev der derfor vedtaget første runde af en række råderumstiltag, som skal være med til at skabe økonomisk råderum, ligesom der i flere år har været indarbejdet omprioriteringsbidrag. Norddjurs Kommune har en robust kassebeholdning, som kan afbøde, at der skal laves hårde opbremsninger på den korte bane. Men det er nødvendigt med yderligere initiativer til at skabe balance på den længere bane.

Hovedtallene i budgetskitsen fremgår af nedenstående tabel:

Budgetbalance 2026-2029 i mio. kr.	2026	2027	2028	2029
Indtægter	-3.317,5	-3.364,2	-3.436,2	-3.532,8
Driftsområdet incl. renter	3.209,5	3.324,5	3.435,9	3.531,9
Resultat af ordinær drift	-108,0	-39,7	-0,3	-0,9
Anlægsudgifter	134,4	135,0	89,3	53,8
Anlægsindtægter	-33,4	-29,0	-31,4	-9,0
Afdrag*	34,2	30,6	30,8	31,0
Strukturel balance ekskl. investeringspulje på 25 mio. kr. i 2026 og 2027, -=overskud, +=underskud	-0,5	71,9	88,4	74,9
Øvrige finansforskydninger	-4,5	-19,4	0,0	0,0
Kasseforøgelse (-)/ Kasseforbrug (+)	22,6	77,5	88,4	74,9
Kassebeholdning gennemsnit	440,4	389,0	301,9	220,1

*Grundkapital almene boliger indgår med 4,2 mio. kr. i 2026 og 3 mio. kr. årligt i efterfølgende år.

De centrale økonomiske målsætninger som er vedtaget i kommunens økonomiske politik er:

- Strukturel balance i alle år
- Anlægsudgifter svarende til anlægsrammen som pt. udgør ca. 100 mio. kr.
- Nedbringelse af gæld på minimum 10 mio. kr. årligt
- En gennemsnitlig kassebeholdning på mindst 175 mio. kr.

- Servicerammen og anlægsrammen overholdes.

På baggrund af budgetforhandlingerne er der i budgetskiten indarbejdet ekstra initiativer/investeringer på driften på 11,1 mio. kr. i 2026, 8,8 mio. kr. i 2027 og samlet reduktioner på 38 mio. kr. i 2027-2029. Ændringerne fremgår af den vedlagte oversigt over driftsændringer og indeholder blandt andet nulstilling af pulje på 10 mio. kr. til værn om servicerammen i år 2028 og 2029 samt nedjustering som følge af et demografireguleret servicemål på 3 mio. kr. i 2028 og 30 mio. kr. i 2029. Det forventes desuden at der vil være en ny Tilskuds- og udligningsmodel fra 2029.

I budgetskiten er der indregnet indtægter fra puljen til særligt økonomisk vanskeligt stillede kommuner på 20,1 mio. kr. i 2026, som er udmeldt ultimo august. Samtidig har Norddjurs Kommune modtaget et ekstra finansieringstilskud på 19,2 mio. kr. i 2026, der er indregnet på indtægtssiden. Finansieringstilskuddet er jf. Økonomiudvalgets beslutning den 18. august også indarbejdet i overslagsårene 2027-2029.

I 2026 er der strukturel balance, mens der i er underskud på 72 mio. kr. i 2027, 88 mio. kr. i 2028 og 75 mio. kr. i 2029.

Der er i budgetskiten aftalt et anlægsniveau på ca. 134 mio. kr. i 2026 og 2027. I 2028 og 2029 ligger anlægsudgifterne på henholdsvis 86 mio. kr. og 54 mio. kr. Målsætningen er på 100 mio. kr. årligt. Det er vedtaget, at der i 2026 og 2027 afsættes 25 mio. kr. årligt i en investeringspulje, der bl.a. indeholder projektet Højvandslukke ved Grenaa Havn. Projektet er medfinansieret af tilskud fra staten, som forventes modtaget i 2028. Det er aftalt i budgetskiten at investeringspuljen på de 25 mio. kr. ligger uden for beregningen af den strukturelle balance. De prioriterede anlægsprojekter i budgetperioden fremgår af vedlagte anlægsoversigt.

Målsætningen om en gennemsnitlig kassebeholdning på mindst 175 mio. kr. er opfyldt i budgetperioden. I budgetskiten falder den gennemsnitlige kassebeholdning dog til 220 mio. kr. i 2029. Kassebeholdningen udgjorde ca. 500 mio. kr. ved udgangen af 2. kvartal 2025.

Der henstår ufinansierede budgetønsker for yderligere mindst 5 mio. kr. fra 1. forhandlingsrunde, der skal belyses og eventuelt prioriteres af aftalepartierne i 2. forhandlingsrunde.

KL har udmeldt en vejledende teknisk serviceramme for Norddjurs Kommune på 2.240,6 mio. kr. I den vejledende ramme, er der ikke taget højde for, at befolkningen i Norddjurs Kommune er faldet. I budgetskitsen er der budgetteret med serviceudgifter på i alt 2.222,1 mio. kr. svarende til at budgettet ligger 18,4 mio. kr. under den vejledende ramme.

KL har ligeledes udmeldt en vejledende teknisk anlægsramme for Norddjurs Kommune på 109 mio. kr. i 2026. I budgetskitsen er der budgetlagt med anlægsudgifter på 134 mio. kr., svarende til 25 mio. kr. over den vejledende ramme.

Der er sanktioner, hvis kommunerne samlet set på landsplan ikke overholder de aftalte rammer på anlæg og service i budgetterne.

Der er vedlagt en oversigt over ændringer, der er indarbejdet på driften, samt en oversigt over de anlæg, der indgår i budgetskitsen.

Forslag til takstoversigt er vedlagt som bilag. Ikke alle takster er endnu kendte og beregnet, og der kan ske ændringer/tilføjelser inden 2. behandlingsbudgettet. Endelig er budgetbemærkninger også vedlagt.

Socialistisk Folkeparti (SF) er ikke en del af forligskredsen omkring budgetskitsen, og har indsendt et alternativt budgetforslag, som de ønsker sendt med ud i høring. Det alternative budgetforslag er vedlagt som bilag til denne sag.

Der skal træffes beslutning om bevillingsniveauet. Bevillingsniveauerne foreslås vedtaget på samme niveau som sidste år, og fremgår af det vedhæftede bilag. Driftsbevillinger er fastsat på udvalgsniveau, og opgøres netto. Det vil sige, at der gives én samlet bevilling for indtægter og udgifter, så udvalget selv kan disponere over indtægter på eget udvalgsområde. Rådighedsbeløb til anlæg og anlægsbevillinger er fastsat på projektniveau og som bruttobevillinger. Det vil sige, at der gives selvstændige bevillinger til både udgifter og indtægter for hvert projekt.

Høringsperioden er fra 9. september og til 16. september 2025 kl. 12.00. Høringsmaterialet vil være tilgængeligt på kommunens hjemmeside fra den 4. september, når dagsorden til Økonomiudvalgets møde den 9. september udsendes. Det er muligt at indsende høringssvar via kommunens hjemmeside på Budget 2026-2029 (norddjurs.dk). Høringssvarene bliver som udgangspunkt tilgængelige på hjemmesiden. Man skal dog være opmærksom på, at Norddjurs Kommune som følge af persondataforordningen ikke må offentliggøre høringssvar, som indeholder fortrolige eller følsomme personoplysninger. Det kan f.eks. være oplysninger om navn og adresse på den person, der indsender, helbredsoplysninger mv. Hvis et høringssvar indeholder fortrolige oplysninger, vil det ikke fremgå af hjemmesiden. Alle høringssvar vil dog indgå i budgetarbejdet og tilgå Kommunalbestyrelsen.

Forud for første forhandlingsrunde har der været afholdt borgermøde om budgettet. Mødet blev holdt den 23. august 2025 på Søren Kanneskolen afdeling Toubro og det tekniske budget blev fremlagt på mødet. Der var tilmeldt 70 borgere til mødet heraf 5 børn. På mødet deltog Kommunalbestyrelsens medlemmer og fagudvalgene med stande. Der var mulighed for dialog ved både standene og over frokosten. Indsendte borgerforslag har indgået i det materiale som Kommunalbestyrelsen har fået til forhandlingerne.

Efter høringsperioden fortsætter budgetforhandlingerne i uge 39, hvor der er planlagt to budgetforhandlingsmøder den 18., og 22. september. Kommunalbestyrelsen vedtager 2. behandlingsbudgettet den 7. oktober 2025.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til de aftalte målsætninger i den gældende økonomiske politik. Med særlig betydning for budgetlægningen kan nævnes målsætninger vedrørende strukturel balance, gennemsnitlig kassebeholdning, anlægsudgifter og afvikling af gæld.

Økonomiske konsekvenser

Forslag til kommunernes årsbudget og flerårige budgetoverslag udarbejdes jf. bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. af Økonomiudvalget til Kommunalbestyrelsen senest den 15. september forud for det pågældende regnskabsår.

Der er i beregningerne af indtægterne for 2026 taget udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2026 med effekten på tilskuds- og udligningsbeløb. Beslutningen om valg af statsgaranti eller selvbudgettering træffes i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet. Der vil blive lavet en beregning af de økonomiske konsekvenser ved selvbudgettering med udgangspunkt i de nyeste skøn for skatteindtægterne i 2026.

Som et led i den nye boligskattelov, skal Staten overtage administration af indefrysningsslån af grundskyld. Dette betyder også at Staten skal overtage de nuværende lån fra kommunerne. Der er lagt en forventning ind om, at vi får 19,4 mio. kr. retur i 2027 i forbindelse med, at Staten overtager lånene. Beløbet kan ændre sig som følge af efterreguleringer frem til indfrielsestidspunktet.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv.

Indstilling

Økonomichefen indstiller at

1. Økonomiudvalget sender forligspartiernes budgetskitse til 1. behandlingsbudget for budgetåret 2026 og overslagsårene 2027-2029 til Kommunalbestyrelsens 1. behandling.
2. Økonomiudvalget sender forligspartiernes budgetskitse til 1. behandlingsbudget i høring frem til den 16. september kl. 12 i henhold til den vedtagne budgetprocedure.
3. Økonomiudvalget sender det alternative budgetforslag fra Socialistisk Folkeparti med i høring.
4. Bevillingsniveauet fastsættes i overensstemmelse med det vedhæftede bilag. Herunder at der på driften gives nettobevillinger på udvalgsniveau, og at der for anlæg gives bruttobevillinger per projekt for både rådighedsbeløb og anlægsbevillinger.

Beslutning i Økonomiudvalget den 09-09-2025

Ad 1. Et flertal i Økonomiudvalget bestående af Kasper Bjerregaard (V), Allan Gjersbøl Jørgensen (A), Lars Møller (A), Benny Hammer (C), Sebastian Halkjær-Grauert (I), Diana Mikkelsen (Æ) og Jens Kannegaard Lundager (O) tiltræder og sender forligskredsens budgetskitse til Kommunalbestyrelsens 1. behandling.

Et mindretal bestående af Kasper Vindbjerg (F) ønsker fra Socialistisk Folkepartis side at stille et alternativt budgetforslag til 1. behandlingsbudgettet, som sendes med ud i høring.

Natur- og Velfærdslisten kan ikke bakke op om forligspartiernes budgetskitse da der dels ikke er afsat penge til opkøb af arealer til naturformål, som vi ellers ifølge kommuneplaner siden 2017, klimahandleplan siden 2023 og politik for tidlig inklusion og sundhedspolitik burde prioritere og dels fordi Fjellerup Udvikling med beton for millioner prioriteres.

Natur- og Velfærdslisten henviser til bilag 11.1 Notat opkøb af jord til naturformål fra budget 2025-28 for yderligere information om formålet med at opkøbe arealer til naturformål.

Ad 2. Tiltrådt.

Ad 3. Tiltrådt.

Ad 4. Tiltrådt.

Bilag:

1 - 3815185	Åben	Budgetskitse 2026-2029	(75691/25)	(H)
2 - 3815184	Åben	Budgetbalance 1. behandlingsbudget	(75690/25)	(H)
3 - 3815186	Åben	Driftsændringer 2026 -2029 budgetskitzen	(75692/25)	(H)
4 - 3815183	Åben	Anlæg 2026-2029 Budgetskitsen	(75689/25)	(H)
5 - 3814187	Åben	Bevillingsniveau 2026	(74959/25)	(H)
6 - 3789543	Åben	Generelle bemærkninger 2026 - 2029	(58258/25)	(H)
7 - 3814306	Åben	Budgetbemærkninger 2026-2029 - 1. behandlingsbudgettet	(75052/25)	(H)
8 - 3815170	Åben	Takstoversigt 2026 - 1. behandlingsbudgettet	(75680/25)	(H)
9 - 3815189	Åben	Budgetbalance SF ændringsforslag	(75695/25)	(H)
10 - 3815190	Åben	Driftsændringer SF	(75696/25)	(H)
11 - 3815192	Åben	Anlægforslag SF	(75698/25)	(H)